

Resultaten inventarisatie beschermde natuurwaarden Luikerweg Valkenswaard 2019

Resultaten inventarisatie beschermde natuurwaarden Luikerweg Valkenswaard 2019

Status: Definitief, 1 november 2019

In opdracht van:

Contactpersoon: dhr. R. Janssen

Bureau Meervelt,
Ecologisch onderzoek en advies

Ing. R.A.J. Pahlplatz

Projectnummer: 19-052

Foto omslag: Zicht op onderzoeksgebied

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING	1
	1.1 Aanleiding	1
	1.2 Beschrijving van het plangebied.....	1
	1.3 Voorgenomen ontwikkeling	2
2	METHODE VAN ONDERZOEK	3
	2.1 Data veldbezoeken	3
	2.2 Methode vleermuizen.....	3
	2.3 Methode broedvogels.....	3
3	RESULTATEN ONDERZOEK.....	5
	3.1 Resultaten vleermuizen.....	5
	3.2 Resultaten broedvogels	8
	3.3 Resultaten overige beschermde soorten.....	8
4	CONCLUSIES EN TE NEMEN VERVOLGSTAPPEN	9
	4.1 Conclusies vleermuizen	9
	4.2 Conclusies broedvogels	9
	4.3 Conclusies overige beschermde natuurwaarden	9
5	LITERATUUR.....	10

1 INLEIDING

1.1 Aanleiding

In Valkenswaard heeft SDK het voornemen over te gaan tot het ontwikkelen van 11 bouwkavels op het perceel kadastraal bekend als Valkenswaard_D5386. Het terrein, lokaal bekend als het 'Suurlandterrein' ligt al geruime tijd braak; voorheen stond hier een villa. Het plangebied is weergegeven in figuur 1. De voorgenomen ontwikkeling betreft het eventueel nog vellen van bomen en bouwrijp maken van de grond om vervolgens de 11 bouwkavels te verkopen, waarop nieuwe woningen worden gebouwd. Hiertoe is in april 2019 een quickscan beschermde natuurwaarden uitgevoerd (Bureau Meervelt, 2019). Op basis van de quickscan werd een onderzoek naar aanwezigheid van vaste rust- en verblijfsplaatsen van vleermuizen en broedvogels noodzakelijk geacht.

Figuur 1: Ligging van onderzoeksgebied in Valkenswaard (Atlas Brabant, 2019).

Tabel 1: Conclusie uit de quickscan (Bureau Meervelt, 2019)

Soort(groep)	Mogelijke overtreiding	Onderzoek nodig?	(Mitigerende) maatregel	Ontheffing nodig
Vleermuizen	Vernietiging vaste rust- en verblijfsplaatsen	Ja, indien bomen met holten en/of omringende bomen gekapt worden, jaarrond onderzoek vleermuizen uitvoeren in 2019 (minimaal 4 avond en/of ochtendbezoeken)	Indien uit onderzoek aanwezigheid van kolonies wordt vastgesteld dienen in de nieuwbouw nieuwe voorzieningen (geschikte verblijfsplaatsen) te worden/te zijn geplaatst. Daarnaast dient voorzien te worden in tijdelijke verblijfsplaatsen.	Nee, als er geen bomen (met holten) meer gekapt worden. Als dit wel het geval is, is nader onderzoek nodig. Bij vaststellen verblijfsplaatsen in te kappen bomen is een ontheffing nodig.

1.2 Beschrijving van het plangebied

Het plangebied ligt in het zuidwesten van Valkenswaard tussen de Luikerweg in het oosten en de Kromstraat in het zuiden. De noord- en zuidgrens bestaan uit erfscheidingen met aangrenzende percelen. Het terrein bestaat uit een parkachtige tuin met grote en oude bomen (waaronder Beuken, Zomereiken). In het voorjaar van 2019 is hier een bomeninventarisatie uitgevoerd waaruit blijkt dat ongeveer 60% van de bomen gepland is voor 1971. De oudste bomen (een paardenkastanje, trompetboom en een aantal beuken zijn naar schatting meer dan 100 jaar oud¹).

Struiken zijn in geringe mate aanwezig en betreffen veelal Rododendrons. Open water ontbreekt op het perceel. Tijdens het veldbezoek bleek de bodem recent bewerkt (gefreesd) en de ondergroei te zijn gemaaid/geklepeld.

¹ Bomeninventarisatie Luikerweg Valkenswaard. Renders B.V., 2 april 2019.

1.3 Voorgenomen ontwikkeling

De voorgenomen ontwikkeling betreft het eventueel nog vellen van bomen en bouwrijp maken van de grond om vervolgens 11 bouwkavels te verkopen, waar nieuwe woningen gebouwd zullen worden.

Figuur 2: Schetsontwerp inrichting (Buro Hofsteden, 2 april 2019).

2 METHODE VAN ONDERZOEK

2.1 Data veldbezoeken

In 2019 werden zes bezoeken gebracht. Tijdens de veldbezoeken is specifiek aandacht besteed aan het voorkomen van vaste rust- en verblijfplaatsen van vleermuizen. Ook broedvogels met jaarrond beschermde nesten zijn geïnventariseerd; alle andere (sporen van) beschermde planten- en/of diersoorten zijn genoteerd.

Tabel 1: Overzicht veldbezoeken.

Bezoek	Datum	Bijzonderheden	Bezoek in	Tijdsbesteding
1	5/4	Middag, goede omstandigheden. Alleen gericht op broedvogels en aanwezigheid van holten in bomen	Middag	16:00 - 17:00
2	7/5	Vroege ochtend, uitstekende omstandigheden	Ochtend	04:30 - 06:30
3	20/5	Vroege ochtend, uitstekende omstandigheden	Ochtend	04:00 - 06:00
4	17/6	Warme avond, uitstekende omstandigheden	Avond	21:00 - 23:10
5	30/8	Vroege ochtend, uitstekende omstandigheden	Ochtend	05:20 - 07:25
6	18/9	Warme avond, uitstekende omstandigheden	Avond	19:15 - 22:00

2.2 Methode vleermuizen

Het onderzoek is gericht op alle soorten vleermuizen, en specifiek op de aanwezigheid van zomerverblijven, paarverblijven, winterverblijven in de bomen en aanwezigheid van essentiële vliegroutes². Het onderzoeksgebied werd iedere ronde doorkruist door twee personen. Bij zichtwaarnemingen van vleermuizen zijn de exemplaren zo lang als mogelijk gevolgd om vliegroutes en eventueel aanwezige vaste rust- of verblijfplaatsen in beeld te krijgen. Tijdens de veldbezoeken is gebruik gemaakt van een batdetector (Echometer Touch 2 Pro) en verrekijker.

2.3 Methode broedvogels

Tijdens de voorjaars- en zomerbezoeken zijn alle vogels met territoriumindicatief gedrag (zang, balts, nestbouw) genoteerd. Van enkele soorten zijn nesten jaarrond beschermd (zoals in dit onderzoeksgebied mogelijk aanwezig: Buizerd, Ransuil, Roek). Het vaststellen van aan- of afwezigheid van deze soorten in het plangebied gebeurde op basis van geluid en zichtwaarnemingen (verrekijker). Bij aanwezigheid is gericht gezocht naar nestlocaties door vogels te volgen.

Nesten van andere soorten broedvogels zijn buiten het gebruik voor de voortplanting (dus buiten het broedseizoen) niet beschermd. Deze soorten maken vaak elk jaar een nieuw nest en kunnen zich vestigen in alle geschikte groene elementen (struiken, bomen, heggen) of vogelhuisjes. Het gaat dan om algemeen voorkomende soorten als

² Raad van State, 2019. 201708426/1/R2, ECLI:NL:RVS:2019:2169: Onder een essentieel foerageergebied wordt verstaan een foerageergebied dat van wezenlijk belang is voor het functioneren van de voortplantingsplaats of rustplaats wanneer er geen alternatieve foerageergebieden zijn om eventuele aantasting daarvan op te vangen. Onder een essentiële vliegroute wordt verstaan een vliegroute die van wezenlijk belang is als er geen goede alternatieve vliegroute is om vanuit de voortplantingsplaats of rustplaats een essentieel foerageergebied te bereiken of omvliegen vanuit de voortplantingsplaats of rustplaats naar een essentieel foerageergebied via een alternatieve route teveel energie kost.

Zoals de Afdeling eerder heeft overwogen in de uitspraak van 20 januari 2018, ECLI:NL:RVS:2018:12, geldt voor de in het tweede lid en het vierde lid van artikel 3.5 van de Wnb neergelegde verboden als uitgangspunt dat niet ieder initiatief dat tot gevolg heeft dat een beschermde diersoort zich moet aanpassen aan de veranderde omgeving een opzettelijke verontrusting is in de zin van die bepaling. Het aantasten van essentiële foerageergebieden en essentiële vliegroutes, die zoals in dit geval niet samenvallen met voortplantings- en rustplaatsen, moet worden gezien als beschadiging of vernieling van voortplantings- en rustplaatsen als daardoor de functionaliteit van de voortplantings- en rustplaatsen van de betrokken vleermuissoorten wordt aangetast.

Koolmees, Pimpelmees, Spreeuw, Winterkoning, Heggenmus, Merel en Houtduif. Deze soorten zijn niet meegenomen in het onderzoek.

Figuur 3 en 4: Impressie van het onderzoeksgebied.

3 RESULTATEN ONDERZOEK

3.1 Resultaten vleermuizen

In het onderzoeksgebied zijn vier soorten vleermuizen aangetroffen (zie tabel 2).

Tabel 2: Overzicht van aangetroffen soorten vleermuizen per veldbezoek.

	7/5	20/5	17/6	30/8	18/9
Gewone dwergvleermuis	X	X	X	X	X
Ruige dwergvleermuis	-	-	X	-	X
Laatvlieger	-	-	X	-	X
Gewone grootvleermuis	-	-	-	-	X

In onderstaande kaartjes zijn de locaties van waarnemingen per soort opgenomen.

Figuur 5: Waarnemingen van Gewone dwergvleermuis.

Figuur 6: Waarnemingen van Ruige dwergvleermuis

Figuur 7: Waarnemingen van Laatvlieger.

Figuur 7: Waarnemingen van Gewone grootoorvleermuis.

Verblijfsplaatsen

In geen van de veldbezoeken zijn verblijfsplaatsen van vleermuizen vastgesteld.

Balts

Tijdens het bezoek van 18 september werd op enkele plaatsen de baltsroep van Gewone dwergvleermuizen gehoord. Dit (goed herkenbare) geluid wordt voortgebracht door mannetjes en hiermee wordt de locatie/grens van het territorium en/of de baltsplaats aangegeven. Baltsplaatsen zijn geen (deel van) vaste rust- en verblijfsplaatsen.

Foerageergebied/vliegroutes

De verschillende soorten vleermuizen werden vooral jagend en/of overvliegend waargenomen in het onderzoeksgebied. De aanwezige soorten zijn karakteristieke gebouwbewoners (de beide dwergvleermuizen en Laatvlieger) hoewel Gewone dwergvleermuis ook wel in bomen wordt aangetroffen.

Gewone grootoorvleermuis (die ook in bomen vaste rust- en verblijfsplaats kunnen hebben) werd slechts eenmaal waargenomen tijdens het laatste veldbezoek. Opmerkelijk is dat bij 'grootoren' een scheiding bestaat tussen groepen: er bestaan groepen Gewone grootoorvleermuizen die gebouwen bewonen en groepen die bomen bewonen. Onderlinge uitwisseling tussen deze twee groepen vindt nauwelijks plaats (Bij12, 2017). In geval van aanwezigheid van kolonies in de zomerperiode zouden meer waarnemingen zijn verricht. Door de geconstateerde afwezigheid van individuen in de zomerperiode kan de aanwezigheid van een vaste rust-/verblijfsplaats redelijkerwijs worden uitgesloten.

3.2 Resultaten broedvogels

Doordat het onderzoeksgebied relatief klein, is de ruimte voor territoria van broedvogels per soort beperkt. Per soort zijn uitsluitende waarnemingen van vogels met territorium-indicatief gedrag weergegeven in tabel 3.

Tabel 3: Overzicht van aangetroffen territoria en aantallen.

Soort	Territoria	Soort	Territoria	Soort	Territoria
Boomklever	1	Merel	2	Vink	1
Gaai	1	Pimpelmees	1	Winterkoning	1
Groenling	1	Roodborst	1	Zanglijster	1
Heggenmus	1	Tjiftjaf	1	Zwarte kraai	1
Houtduif	1	Turkse tortel	1	Zwartkop	3
Koolmees	2				

De broedvogelsamenstelling is karakteristiek voor een parkachtige omgeving in of aan de rand van stedelijk gebied en betreft algemener voorkomende soorten. Geen van de soorten staat op de indicatieve lijst met jaarrond beschermde vogelnesten (zie ook paragraaf 3 in de quickscan, Bureau Meervelt, 2019). De parkachtige omgeving met hoge bomen doet vermoeden dat meer soorten bosvogels als broedvogel aanwezig kunnen zijn. Indicaties hiervoor werden vastgesteld tijdens de veldbezoeken: een oud, niet bewoond spechtengat werd aangetroffen. Vermoedelijk komen in sommige jaren broedvogels als Grote bonte specht en mogelijk ook Groene specht voor. De aanwezigheid van Boomklever past in dit beeld.

3.3 Resultaten overige beschermde soorten

Overige beschermde soorten of sporen daarvan werden niet aangetroffen in het onderzoeksgebied.

4 CONCLUSIES EN TE NEMEN VERVOLGSTAPPEN

4.1 Conclusies vleermuizen

In het plangebied zijn vier soorten vleermuizen foeragerend aangetroffen. Vaste rust- en verblijfplaatsen werden niet vastgesteld.

Het onderzoeksgebied is als foerageergebied in gebruik. Door het behoud van de bomen is tijdens en na de voorgenomen bouw van woningen geen verslechtering van de functie foerageren te verwachten. Mitigerende maatregelen of een ontheffingsaanvraag Wet natuurbescherming voor vleermuizen zijn niet nodig.

4.2 Conclusies broedvogels

Jaarrond beschermde broedvogels

In het onderzoeksgebied ontbreken broedvogels met een jaarrond beschermd nest. Wel komen algemeen voorkomende broedvogels voor, het verstoren van broedende vogels is niet toegestaan. De nesten van deze soorten zijn beschermd zolang deze in gebruik zijn. Een ontheffingsaanvraag Wet natuurbescherming is niet nodig, mits onderstaande mitigerende maatregelen in acht worden genomen.

Mitigerende maatregelen algemeen voorkomende broedvogels:

- Broeden op ongewenste locaties kan voorkomen worden door voorafgaand aan het broedseizoen begroeiing te verwijderen (indien deze toch verwijderd moet worden).
- Bij voorkeur worden de werkzaamheden gestart voorafgaand aan het broedseizoen³, deze kunnen vervolgens doorlopen tot in het broedseizoen. Storingsgevoelige soorten vestigen zich in dat geval niet in de invloedssfeer van de werkzaamheden.
- Als tijdens het broedseizoen werkzaamheden moeten worden uitgevoerd op een locatie waar nog niet gestart is met de sloopwerkzaamheden, dan moet zekerheid bestaan dat er geen broedgevallen aanwezig zijn in op de locatie waar de werkzaamheden worden uitgevoerd.

4.3 Conclusies overige beschermde natuurwaarden

Overige beschermde natuurwaarden (of sporen daarvan) zijn niet waargenomen in het plangebied.

³ Een indicatie voor het broedseizoen is 15 maart-1 augustus. Let op: ook buiten dit indicatief aangegeven broedseizoen kunnen broedende vogels aanwezig zijn, deze zijn ook dan beschermd.

5 LITERATUUR

Bureau Meervelt, 2019. Quickscan Wet natuurbescherming Luikerweg 100, Valkenswaard 2019, 15 april 2019.

BIJ12. Kennisdocument Gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*). Versie 1.0, juli 2017.

BIJ12. Kennisdocument Gewone grootoorvleermuis (*Plecotus auritus*). Versie 1.0, juli 2017.

Limpens H., K. Mostert & W. Bongers, 1997. Atlas van de Nederlandse vleermuizen.

Raad van State, 2019. 201708426/1/R2, ECLI:NL:RVS:2019:2169

Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, 2014. Soortenstandaard Gewone dwergvleermuis.

Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus, Zoogdiervereniging en Gegevensautoriteit Natuur, Vleermuisprotocol 2013, 27 maart 2013.

Voor meer informatie over natuurinclusief bouwen zien onder meer onderstaande link:

<https://www.rvo.nl/onderwerpen/duurzaam-ondernemen/gebouwen/technieken-beheer-en-innovatie/natuurinclusief-bouwen>

Voor meer informatie over vleermuisvriendelijk bouwen zie onderstaande link:

[http://www.zoogdiervereniging.nl/sites/default/files/imce/nieuwewebsite/Zoogdiersoorten/Vleermuizen%20algemeen/downloads/Brochure%20Vleermuisvriendelijk%20Bouwen%20\(2\).pdf](http://www.zoogdiervereniging.nl/sites/default/files/imce/nieuwewebsite/Zoogdiersoorten/Vleermuizen%20algemeen/downloads/Brochure%20Vleermuisvriendelijk%20Bouwen%20(2).pdf)